

**Jaarverslag
Wetterskipsfraksje
2018**

Voorwoord

Water speelde een hoofdrol in Culturele Hoofdstad 2018. En dat in de droogste zomer sinds 1976. Wij kunnen niet anders dan constateren dat het een bijzonder jaar was. Een jaar waarin Wetterskip Fryslân het besluit nam voor een mega-investering in een energiefabriek bij de rioolwaterzuivering, we een stukje verder opschoten in het beleid voor een goed kwijtscheldingsbeleid en er eindelijk een oplossing kwam voor de modderpoel in de Fabryksfeart in Augustinusga. Maar oh, die veenweide-aanpak. En de tarieven. Die staan steeds meer onder druk.

In dit laatste jaar van deze bestuursperiode begonnen we met de voorbereiding voor het verkiezingsprogramma en de kandidatenlijst voor de verkiezingen op 20 maart 2019. We hebben ervoor gekozen om samen met de Staten één programma schrijven en daarbij maatschappelijke organisaties, partijgenoten en anderen uit te nodigen hun bijdragen, opvattingen en kritische kanttekeningen te leveren. Dat leidde niet alleen tot een mooi programma, maar was ook een bijzonder en leerzaam proces.

HENNI VAN ASTEN

Fractievoorzitter PvdA Wetterskipsfraksje

April 2019

▲ *Wij blijven voorstanders van groen en water in de stad en in de wijken van grotere dorpen. Het maakt de omgeving mooier en de buurt leefbaarder.*

Culturele Hoofdstad

De hoofdrol van water in Culturele Hoofdstad 2018 zagen we in grote voorstellingen als de Stormruiter. Daarin konden we de strijd tegen het water meebelevén in een levensecht decor van het waddenlandschap en met 100 Friese paarden. De dijkversterking op Ameland werd in september feestelijk geopend bij de Ballumerbocht. De betrokkenheid van de bevolking van Ameland was wederom groot. Nu door de deelname van Amelandse artiesten, koren en muziekgezelschappen aan de voorstelling Skiemer Wad.

Bij de opening van gemaal De Heining in Vijfhuizen (zie foto voorblad) speelden buurtbewoners een belangrijke rol. Deze en andere projecten zoals waterlicht van Daan Roosengaarde, beleefroutes in de gehele provincie maakte Culturele Hoofdstad 2018 voor Friezen en de vele bezoekers een mooie waterbelevénis.

Droogte

Had het Wetterskip in 2017 nog de handen vol aan hoosbuien met een run op noodpompen en draaiden de gemalen op

▲ *Dat de natuur, zoals hier in de Twizelermieden, kwetsbaar is voor extreme weersomstandigheden bleek dit jaar tijdens de uitzonderlijk droge zomer.*

volle toeren... Het jaar 2018 kende een uitzonderlijk droge, warme en lange zomer. Ook nu ijlen daarvan de effecten in de waterhuishouding nog steeds na. Want al ziet het landschap in Fryslân en het Groningse Westerkwartier er weer fris en groen uit, de bodem heeft nog steeds een watertekort.

We hebben de droogte-aanpak van het Wetterskip uitgebreid geëvalueerd. Algemeen was de conclusie, dat het meeste goed was gegaan. Twee punten konden beter: de afstemming met de buurwaterschappen. Daar mochten boeren nog beregenen, toen dat bij ons al was verboden. En die burendeden dat met water uit het IJsselmeer dat notabene via de Friese wateren naar de burender werd gebracht. Ook moet de communicatie naar burgers beter en concreter. De meeste mensen begrepen er niks van dat water uit de sloot, vaart of gracht niet meer gebruikt mocht worden voor het besproeien van de tuin, maar kraanwater nog wel. Leerzame lessen voor waterschappen, die zich tot nu toe vooral bezighielden met wateroverlast en nauwelijks met droogte.

Zuinig zijn met zoet water is de eerste stap op weg naar een goed droogtebeleid. Wij hebben aangegeven dat overheden, drinkwaterbedrijven voorop moeten lopen in de communicatie naar burgers en bedrijven. Daarnaast kunnen bedrijven samen met bijvoorbeeld waterschappen innovaties op het terrein van water en energiebesparing bevorderen. Wij zijn en blijven voorstanders van groen en water in de stad, waarbij stedelijk gebied in Fryslân ook staat voor wijken in grotere dorpen. Dat maakt de omgeving ook nog eens mooier en de buurt leefbaarder.

Klimaatatlas

In november werd de Friese klimaatatlas gepresenteerd. Daarin kun je de gevolgen zien van een hoosbui. Waar liggen de lager gelegen gebieden waar het water naartoe stroomt. Bij hitte wordt juist weer gekeken naar waar dat gevolgen heeft voor onder meer de natuur, de gezondheid en de waterkwaliteit. In die klimaatatlas werken Wetterskip, provincie Fryslân en alle Friese gemeenten samen en deze is voor iedereen beschikbaar: www.frieseklimaatatlas.nl

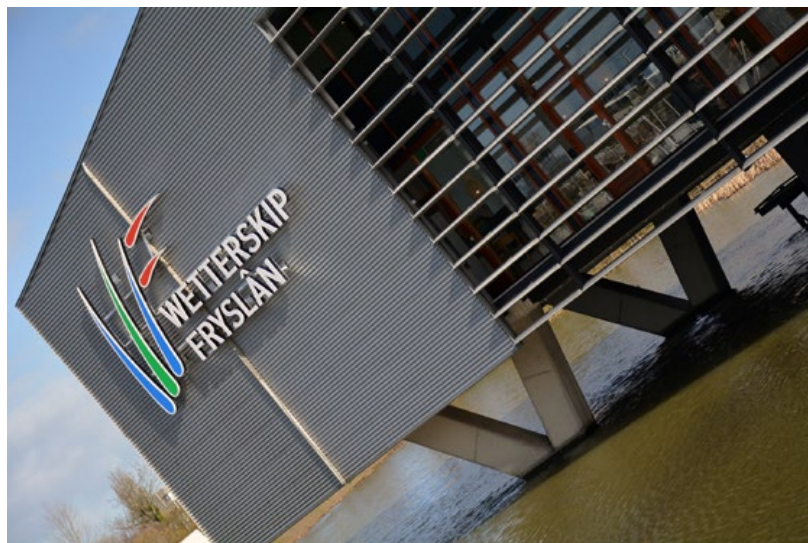
Met die kennis kunnen overheden, scholen, verpleeghuizen, winkels, bedrijven, eigenlijk iedereen de eerste maatregelen nemen. De PvdA juicht dit toe. We stellen echter altijd als voorwaarde dat maatregelen vooral ten goede komen aan de mensen die het ergste worden getroffen door de gevolgen van de klimaatveranderingen. Vaak zijn dat de mensen in de stedelijke en meest versteende kernen, waar een teveel aan water minder makkelijk weg kan en hitte en droogte tot extra temperatuurstijging en gezondheidsrisico's leidt. En natuurlijk moeten de sterkste schouders de zwaarste lasten dragen.

Veenweide

Bij de vaststelling van de Veenweidevisie in 2015 was de CO₂-uitstoot nog geen een issue. Inmiddels is dat het wel en hoe. Op een enkele klimaatscepticus na wordt de opvatting breed gedeeld dat we op alle mogelijke terreinen van het leven de uitstoot van broeikasgassen moeten halveren in 2030 en op nul brengen in 2050. Dit om te voorkomen dat de wereldwijde temperatuurstijging straks meer dan twee graden bedraagt. Voor Wetterskip Fryslân ligt de opgave in de vermindering van het gebruik van fossiele brandstoffen in de eigen bedrijfsvoering en de uitstoot van CO₂ door oxidatie van het veen, die de hoogste is in Nederland. Vermindering van het eigen gebruik ligt op koers, maar die in de veenweidegebieden is nog hoger dan voorheen.

De afgelopen decennia is hard gewerkt aan peilverlagingen en schaalvergroting in de landbouw, omdat dat toen gold als de beste manier van voedselproductie. We weten inmiddels dat de keerzijde daarvan bestaat uit de uitstoot van broeikasgassen en vermindering van biodiversiteit, landschappelijke kwaliteit en weidevogels. De oorzaak ligt niet alleen bij boeren, maar in het gehele systeem van produ-

▼ *Het afgelopen jaar had de Wetterskipsfraksje nauw contact met de Steatefraksje over de veenweide-aanpak en het initiatiefvoorstel.*

▲ *Binnen het Wetterskip is meer bewustzijn en aandacht ontstaan voor duurzaamheid en mensen met afstand tot de arbeidsmarkt*

cent, tussenhandel, handel en consument en je moet dan ook het hele systeem veranderen. Daarom waren wij blij met de tentoonstelling Places of Hope in de Kanselarij waar nieuwe vormen van agrarische bedrijfsvoering werden getoond. Ook mooi is dat initiatiefvoorstel van onze collega's in de Staten voor de veenweide-aanpak nu onderdeel uitmaakt van de maatschappelijke kosten-batenanalyse.

Onze poging om met een amendement de doelen uit het Stateninitiatiefvoorstel aan de notitie van het Dageelijks Bestuur toe te voegen mislukte. Meer succes had ons 'nee' tegen hun voorstel voor flankerend beleid. Dat bestond alleen maar uit een schaderegeling voor boeren. Wij willen daarnaast beleid op onder andere het gebied van paalrot, grondruil, nieuwe teeltsystemen en buffering. Een schaderegeling is immers de allerlaatste stap in het proces, wanneer alle andere instrumenten niet werken.

Energiefabriek en hergebruik

In het waterbeheer gaat het vrijwel altijd over bedragen die je doen duizelen. Dat gebeurde ook toen wij een voorstel kregen om een krediet van 46,3 miljoen euro beschikbaar te stellen voor het

project Duurzame slibverwerking, waarvoor de rioolwaterzuiveringsinstallatie (RWZI) in Heerenveen moet worden vervangen en die in Leeuwarden wordt gerenoveerd. Het komt erop neer dat het afvalslib uit de RWZI's beter wordt verwerkt en omgezet wordt in energie. Formeel mag het geen energiefabriek genoemd worden, maar gelukkig doet iedereen dat inmiddels toch. Want 'duurzame slibverwerking' zegt niemand wat, maar bijdragen aan energievoorziening door een bezoek aan het *húske* speelt veel meer tot de verbeelding.

Als fractie vinden we dit mooie ontwikkelingen, die passen binnen ons PvdA-beleid om zoveel mogelijk energie terug te winnen en duurzaam te produceren. Dat moet op een heleboel verschillende manieren, want er is niet altijd genoeg zon voor zonnepanelen, het waait soms niet of veel te hard voor windturbines, we willen sowieso van het aardgas af (maar voor onze burens graag wat eerder), zien veel in de ontwikkeling van blue-energie, maar natuurlijk begint alles met besparing en hergebruik.

Wij blijven erop aandringen om zoveel mogelijk stoffen te hergebruiken uit ons afvalwater. We hadden al een fietspad van cellulose uit wc-papier, inmiddels is er ook een vis-trap van dat materiaal.

De Fabryksfeart

Het heeft lang geduurd. Na vragen, discussies, verschillen van mening en vasthouden aan het uitgangspunt dat Wetterskip Fryslân als vaarteigenaar de verantwoordelijkheid heeft om iets te doen aan die modderpoel, kon in december 2018 eindelijk een klap gegeven worden op een financieringsvoorstel. Met een gemeentelijke bijdrage, eigen werkzaamheden van de burgerinitiatiefgroep,

baggeren en afvoer van vervuild slib kunnen de mensen in Augustinusga eindelijk aan de slag. Het Algemeen Bestuur was uiteindelijk nog unaniem ook!

Sociale lastenverdeling

Hoe noodzakelijk een rood-groene insteek is bleek tijdens de laatste begrotingsbehandeling van deze bestuursperiode in het Wetterskip. Terwijl we de afgelopen keren de belastingen hebben weten te matigen, lag er nu een voorstel voor om de tarieven voor de waterschapsbelasting te verhogen met 2,9 procent. Volgens het Dagelijks Bestuur viel daaraan geen millimeter te tornen, want er kwamen immers klimaatmaatregelen aan.

Wij constateerden echter dat de extra middelen niet zouden worden gebruikt voor klimaatmaatregelen, maar om de overhaaste totstandkoming van het Noordelijk Belasting Kantoor te financieren (met alle ICT-ellende van dien), geld bij te leggen voor de leasecontracten van auto's en voor de nieuwe CAO. We hebben geprobeerd om de belastingverhoging voor 2019 te beperken tot de hoogte van de verwachte inflatie. In Fryslân zijn de tarieven namelijk al hoog,

▼ *Op het Noordelijk Statentreffen was de Wetterskipsfraksje aanwezig om contact te leggen met iedereen met een rood-groen hart uit Fryslân, Groningen, Drenthe en Overijssel.*

▲ Bij acclamatie werd Henni van Asten op 15 december door de leden verkozen tot lijsttrekker voor de PvdA voor de waterschapsverkiezingen in 2019.

omdat in het verzorgingsgebied van het Wetterskip weinig schouders de zware lasten moeten dragen in een groot gebied met veel keringen. Daarbij wordt er in 2019 door het Centraal Planbureau een verlaging van de koopkracht door een afzwakking van de stijging van de CAO-lonen en de BTW plus de energieprijzen zullen stijgen. Kortom: zelfs voor veel mensen met een modaal (gemiddeld) inkomen wordt het moeilijker om de eindjes aan elkaar te knopen.

Dijkversterking

Wij wilden 2019 gebruiken om opnieuw te kijken naar het uitgavepatroon van het Wetterskip. Zo zijn onze leges verre van kostendekkend (gemiddeld 10 procent) en is er in het verleden een afspraak gemaakt tussen het Rijk en de waterschappen dat zij gezamenlijk de kosten voor het hoogwaterbeschermingsprogramma voor hun rekening nemen. Daarbij staat het waterschap waarin een bepaald werk wordt uitgevoerd voor 10 procent aan de lat.

Onze fractie vindt de klimaataanpak een goede reden om die afspraak te herzien. Eigenlijk zou het Rijk de volle ver-

antwoordelijkheid moeten nemen voor de primaire kering, want die is er immers voor alle Nederlanders.

Bovendien is dit voor een dunbevolkte provincie met een lange kustlijn niet meer te dragen. Een actueel punt, omdat we in 2019 beginnen met de plannen voor de dijkversterking tussen Lauwersoog en Koehool, een klusje dat dik driehonderd miljoen gaat kosten. Ook het Rijk betaalt deze kosten natuurlijk van de belastinginkomsten, maar veel meer dan bij de waterschapsbelasting is er een relatie tussen de hoogte van het inkomen en de inkomstenbelasting.

Uiteindelijk heeft ons amendement het net niet gehaald. Dat is vooral jammer voor de inwoners van Fryslân en het Groningse Westerkwartier.

Kwijtschelding

Met onze voorstellen voor kwijtschelding liep het beter af. Met ingang van 2019 zullen gepensioneerden kwijtschelding krijgen tot het bedrag van het AOW-pensioen en zullen ouders regelingen op het terrein van kinderen, zoals de kinderopvangtoeslag, niet meer hoeven mee te rekenen bij de hoogte van hun inkomen.

We waren, zijn en blijven waakzaam. Het met stoom en kokende olie uit de klei getrokken Noordelijk Belastingkantoor heeft nog steeds ICT-problemen. Daarvan mogen de mensen met een smalle beurs niet de dupe worden.

Werkwijze

Waterschappen zijn niet alleen de oudste bestuurslaag van

ons land, ze zijn als enige ook nog monistisch. Anders dan in gemeenten, provincie en rijk is er geen griffie ter ondersteuning van de Algemeen Bestuursleden, zitten leden van het Dagelijks Bestuur de commissies voor en bepaalt het Dagelijks Bestuur de agenda van het Algemeen Bestuur. Als enige waterschap in Nederland zijn onze bestuurders niet tegelijk algemeen- en dagelijks bestuurslid.

Wij hebben het afgelopen jaar veel gesproken over deze gang van zaken, die toch niet meer van deze tijd is. We zijn daarom begonnen met het realiseren van een agendacommissie om iets meer stuur te krijgen op onze eigen agenda. Over de resultaten mag een nieuw bestuur straks oordelen. De meerderheid koos niet voor het zelf voorzitten van de commissies. Niet zozeer uit principe, maar omdat daarvoor de fracties te klein zijn. Dat dagelijks bestuursleden niet meer tegelijkertijd voorzitten en de commissie beantwoorden vinden we al een prettige stap vooruit.

Tot slot

We hebben dit laatste jaar weer met veel plezier de PvdA in Wetterskip Fryslân vertegenwoordigd. Er is daarnaast ook veel tijd gestoken in het zijn van waterambassadeur in onze partij en daarbuiten. Daarbij zijn we ironisch genoeg goed geholpen door de wateroverlast in 2017 en de droogte in 2018. Er is nu veel meer belangstelling voor water in het kader van droge voeten, voldoende en schoon water, maar ook in relatie met de klimaatverandering.

Ook binnen het landelijk wateroverleg van de PvdA waren we actief. Zo zagen we in 2018 in Katwijk aan Zee samen met onze mede-waterschappers een prachtig voorbeeld van een koppelkans: de vernieuwde Hondsbossche Zeewering met daarin een parkeergarage, die samen een veel bredere waterkering vormen aan de Noordzee. Bij dat bezoek werden we ook geïnformeerd over de op handen zijnde bouw van een Blue Energy Centrale op die plek. En trots dat we waren! 'Onze' kleine proefopstelling op de Afsluitdijk gaat volwassen worden aan de Noordzee.

HENNI VAN ASTEN

Fractievoorzitter

Lid algemeen bestuur

T: 06 – 40 15 28 41

E: hvanasten@wetterskipfryslan.nl

REMCO ADMIRAAL

Lid algemeen bestuur

T: 06 – 13 32 43 19

E: radmiraal@wetterskipfryslan.nl

ANNELIES STOLP

Eerste opvolger Wetterskipsfraksje

T: 0516 – 52 24 10

E: astolpdeboer@hotmail.com

SIEPIE HYLKEMA

Fractievoolger

T: 06 – 54 35 08 25

E: shylkema@knid.nl

Colofon

Tekst: Henni van Asten

Vormgeving: Partij van de Arbeid Fryslân

Foto's: Marieke Balk (Henni van Asten & Marijke Roskam, p. 6), Partij van de Arbeid Fryslân (overige foto's).